

# LÖVÉTEI KIÁLTÓ



VI. évfolyam, 1. szám, 2002. január. Ára szabadeladásban: 3500 lej, megrendelőknek 3300 lej

## Hogyan igényeljük magyar igazolványt?

Amint azt már sokan várták, január 21-én kezdődött országos szinten a magyar igazolványt igénylők kéréseinek a begyűjtése. A székelyudvarhelyi széki irodának, ahová Lövéte is tartozik, összesítő és továbbító szerepe van, ott nem fogadnak el kéréseket. A tulajdonképpeni adatfelvétel vidéken történik a külső munkatársak révén. A magyar igazolvány elnyerésének a következő a módja.

A külső munkatársak megjelennek minden településen és egy előre egyeztetett program szerint fogadják az igazolványt igénylőket, kitöltik a nyomtatványokat és továbbítják a széki irodának, ahol számítógépre viszik az adatokat és továbbküldik a magyarországi illetékeseknek. Ott felülbírálják és visszajeleznek, hogy elfogadták vagy sem a kérést. A visszajelzéstől számított 6 hónapon belül a kérelmező átveheti a magyar igazolványt (a jelenlegi megállapodások értelmében csak személyesen) valamelyik általa kiválasztott magyarországi irodában.

(folytatás a 3. oldalon)

## Megemlékezés feledésbe merült szokásainkról

Bevezetőül szeretnék idézni több tudós, nagy ember egybehangzó megállapításából:

- szokásaiban él a nép;
- nyelvében él a nemzet;
- a népeket egymástól a nyelve viselete, valamint szokásai különböztetik meg. Olvastam olyan véleményt is, hogy ha e három közül csak egy is hiányzik, a többi is veszélybe van!

Haáz Ferenc Rezső Egy székely falu öltözete című írásában Lövétéről a következőket írja: "A falu népe az ősihez csudálatosan ragaszkodik. Az egész Székelyföldön talán ők őrizték meg legtisztábban viseletükben is az ősit." (Amikor e szavakat írta, akkor Lövétén is több volt a keresztelések száma, mint a temetéseké.)

Ha megfigyeljük régi szokásainkat, könnyen megállapíthatjuk, hogy szorosan kapcsolódnak egyházi

(folytatás a 3. oldalon)

## VII. Ki Mit Tud?



Írásunk a 6. oldalon

## Emlékezzünk (bár sokan azt szeretnék, hogy felejtsünk)

Tizenkét év telt el az 1989. évi decemberi események (forradalom, puccs, nevezze ki-ki aminek akarja) óta. Akkor mi, magyarok azt hittük, hogy igazi forradalomnak vagyunk tanúi (résztevői) és büszkék is voltunk, hogy ennek a változásnak az elindításában magyarok is részt vettek (Tőkés László püspök úr). Azt hittük, hogy megvalósul egy régi álmunk: egyenlő jogú és kötelezettségű állampolgárai leszünk egy demokratikus országnak. De nem csak mi, magyarok, hanem hazánk más nemzetiségű polgárai (németek, cigányok, zsidók stb.) is azt várták, hogy a sok megkülönböztetés, megalázás, amiben részünk volt, véget ér, és egy egymást megbecsülő, tisztelő és megértő nemzetiségek hazájává válunk. Sajnos ki kell jelentenünk, hogy mindannyian tévedtünk.

(folytatás a 2. oldalon)

Köszönjük mindenkinek, aki a  
2002. évi előfizetésével  
támogatta a Lövétei Kiáltó  
fennmaradását.



## Emlékezzünk...

(folytatás az első oldalról)

Ennek első jelei nagyon hamar jelentkeztek. Gondoljunk csak pusztán arra, hogy azokat, akik a kezdeti forradalmat ki akarták teljesíteni, és akiknek volt bátorságuk szólni, tenni ennek érdekében, akkor is, amikor mások hallgattak (Tőkés László, Király Károly stb.) a vezetőségből kihagyták, és olyanokat vettek be (tartottak meg), akik kevéssel később megszervezték a gyalázatos marosvásárhelyi eseményeket, akik a gyulafehérvári ünnepeken vezényelték az ordító tömegeket biztosítva a "vezetőséget", hogy nem adjuk el az országot ("nu ne vindem țara"), és akik kevés idő elmúltával ingyen adták el az országot.

Megalakult az úgynevezett érdekvédelmi szövetségünk, az RMDSZ, ami pozitív dolog volt, amihez nagy reményeket fűztünk és egységesen támogattuk. Sajnos célját (ígéreteit) nagyon kis mértékben érte el. Mint az életét a tanügy szolgálatában leélt személy, gondolok elsősorban a történelem és a földrajz magyar nyelvű oktatására, a magyar tannyelvű állami egyetem visszaállítására stb. Ezen és más okok miatt az RMDSZ támogatása nagyon lecsökkent. (Nem tudom, az erdélyi magyarságnak 25%-a tagja-e ma az RMDSZ-nek?!)

Az RMDSZ, ahogy az évek teltek, olyan szerepet kezdett betölteni, mint annak idején a Magyar Népi Szövetség (MNSZ), amely a Román Kommunista Párt szekértolója volt. Nem szimpatizálok az RMDSZ vezetőségi tagjait, ennek ellenére nem kívánom, hogy arra a sorsra jusson egyikük sem, mint az MNSZ vezetője, Kurkó Gyárfás, akit a "segítségéért" a szekuritáté agyonvert.

További célunk világos. A romániai magyaroknak olyan egységes, erős RMDSZ-re (vagy szervezetre) van szüksége, amely a célok kitűzésén kívül tudja, hogy meddig lehet párbeszédet folytatni (megalkudni), hol van a megegyezés határa, amin túl nincs alku. A határok nélküli megegyezések oda vezetnek, vezettek, hogy az uralkodó párt azt mondhatja: íme, az RMDSZ is egyetért azzal, amit teszünk. Így jutottunk oda, hogy magyar csak az, aki RMDSZ tag (?); nem szabad énekelni a himnuszt, s esetleg holnaptól nem szabad megszólalni magyarul és még mit lehet tudni, mi következik?

De, hogy ne legyünk teljesen pesszimisták, említünk meg néhány ún. megvalósítást.

Ilyen értelemben nagy szeretettel emlegetik a helyhatósági törvény elfogadását, a helységnévtáblák használatát és a felsőfokú állami intézményekben a magyar nyelvű oktatást. Sajnos ezek is csak fél-megvalósítások, mert például a magyar nyelvű helységnévtáblák elhelyezése csak Hargita és Kovászna megyékben történt meg. Nem vagyunk biztosak abban, hogy megvalósul a szórványvidékeken is, például Kolozsváron.

Ami a magyar nyelven is tanító felsőfokú intézeteket illeti, ilyen csak egy van, a Babeş-Bolyai Egyetem Kolozsváron, és azt is akkor szüntetik meg, amikor akarják (vagy valaki akarja), mert sem kormányrendelet, sem szenátusi határozat nem létezik ezzel kapcsolatosan.

A magyar és német nyelvű vonal a Babeş-Bolyai Egyetemen csak azt tehet, amit a román többségű szenátus enged. A multikulturalitás csak arra jó, hogy port hintsenek a hazai lakosság, de főleg a külföld szemébe. Azt hiszem, senki sem tudja megmondani, hogy mi az. Talán ha többnyelvűségről beszélnénk, lenne valami értelme, de ez a kifejezés veszélyes egyeseknek.

Azzal a reménnyel zárom soraimat, hogy talán a 13. évfordulón sokkal több pozitív dolgot írhatunk a forradalom eredményeként.

Dr. Balázs Márton

## Hogyan igényeljük ...

(folytatás az első oldalról)

A kérések kitöltéséhez a következő iratok szükségesek: a személyazonossági igazolvány (buletin), egy darab jó minőségű 3,2 X 4,5 cm méretű fénykép (lehet fekete-fehér vagy színes, a lényeg az, hogy jó minőségű legyen), egy ajánlás a helyi egyháztól, vagy a helyi RMDSZ szervezettől, vagy valamelyik országos szintű civil szervezettől. Az ajánlások helyett elfogadnak iskolai bizonyítványt is, melyen kiténik, hogy az érintett magyar nyelven tanult.

18 éven aluliak esetében szükséges legalább az egyik szülő jelenléte és a jelen nem lévő szülő beleegyező nyilatkozata a magyar igazolványt kérelmező eljárás elindításához. A szülők minden esetben jogosultak kell legyenek a magyar igazolványra.

Lövétén az igénylők a Községi Könyvtárban tehetik le kéréseiket minden kedden és szerdán reggel 9-től délután 5-ig.

A magyar igazolvány térítés-mentes, tehát érte nem kell fizetni semmit. Ami kiadást jelent, az a fénykép ára. Valamint érthető, hogy az a szervezet, amely az ajánlást adja, elvárja, hogy az ajánlott személy rendezze az elmaradt adósságait, pl. tagsági díj vagy egyházi adó.

Sorbán József

## Mosoly sarok



- Miért nincs több Ceauşescu-vicc?
- Mert "lelőtték" a poént.





## Megemlékezés ...

(folytatás az első oldalról)

ünnepeinkhez, főleg a nők népviselete, aminek nagyon gazdag volt a színváltozata. Például nagy ünnepeinken, mint húsvét, karácsony és pünkösd a sötét szín volt kötelező, fekete gyöngyös rokolya, fehér karinca, sötét színnel mintázott fejkendő, hasonlóképpen a lánji színe is. A lányok magyargyászszalagot hordtak, Mária ünnepeken a világos kék szín volt az uralkodó. A hónap első vasárnapján mindig a sötét színek voltak a kötelezőek. Itt szeretném megemlíteni, hogy a keresztelők alkalmával mindig a keresztanyák a nagyünnepi szokás szerint öltöztek. Mennyire összefügg Jézus mondásával, amikor egy kisgyermeket fogadtok be, akkor engem fogadtok. Nem is volt, és ma sincs annál szebb látvány, mint amikor a keresztelők alkalmával a mise kezdete előtt a keresztanyák, karjukon az újszülöttekkel, égő gyertyával megkerülték az oltárt, hogy aztán elfoglalják helyüket a templom hajójában.

Az adventben a rórátékon mise kezdete előtt énekeltünk orgonakíséret nélkül gyermekkoromban az öreg Céla Lajos és Kakalus Ferenc (Így hívta őket mindenki) bácsik vezetésével. Karácsony estéjén a hangulat, vagyis az ünnep szebbé tételéhez nagyban hozzájárultak a kántáló cigányok különleges dallamon és kiejtéssel énekelt énekjeik.

A farsangot a húshagyati mulatságok zárták, kezdődtek kövér-csütörtökön este, az úgynevezett próbatáccal. Ekkorra rendszerint hazajöttek a szolgálatból a lányok. Szombaton délután volt a serketánc, este a nősemberbál, ahol rendszerint a bándások muzsikáltak. Vasárnap és hétfő délután két óra körül kezdődött a tánc, kedden délelőtt tíz órára gyülekezett a falu fiatalsága a Népházban, ahol a lányok felvarrták az előre gondosan elkészített bokkrétát a szeretőiknek, amiért május elsején illet zöldséget a lány kapujára. Innen indultak a templomba a fiatalok a cigányzene kíséretével, a nősemberek és asszonyok a bándások kíséretével. A templomból kijövet köszöntötték a papot, a község vezetőségét s magyar időben a csendőroket. Kedden a mulatság csak tizenkét óráig tartott, ekkor megjelent falunk papja jelezve, hogy vége a farsangnak, jelképesen elvette a prímtól a vonót.

Húsvétkor a feltámadási körmenet a piactér és a Mihály-híd érintésével történt, ugyanezen az útvonalon tartottuk az úrnapi kikerülést is. A határkerülő útvonala, valamint a búzaszentelés mindig a búzamező függvényében volt.

Ami a kegyeletadást illeti, régen harangoztak, amikor hozták haza, aki a falu határán kívül halt meg, és akkor is, amikor idegen falusi halottat szállítottak a falun keresztül. Kimaradtak a halotti vecsernyék, valamint a délutáni harangozás.

Közismert, hogy a kommunista hatalom betiltotta a templom kerítésén kívüli megnyilvánulásokat, de ez már több mint tíz éve hatályát veszítette. Sajnos mi nem felelevenítettük régi szokásainkat, hanem tovább folytatódik szokásaink elmarasztalása. Ezen a téren talán a legszomorúbb a harmadik évezred első éve, amikor a húshagyati szokásainkat, amit nevezhetnénk népviseletünk bemutatójának is, beértük egy maszkabállal. Egy másik tény, hogy amióta az első világháborúban elesettek emlékére keresztfát állítottak, azóta minden évben halottak estéjén a rezesbanda megemlékezett még azokban az években is, amikor a régi piactéren kerítéssel zárták el a megközelítést; szintén megemlékeztek falunk halottjairól a temetőinkben, a búcsúkeresztfáknál, sajnos az idén ezek is elmaradtak.

Azt gondolom, nem tévedek, ha úgy fogalmazok, hogy a felsorolt apró kis mozaikok sokasága benne van, vagyis benne volt még a közelmúltban is, abban a szóban, hogy Lövete, ami nemcsak megyei szinten, hanem messze földön azt jelentette, hogy egy egységes, hagyományaiban gazdag, katolikus nagy hitközség. Emelhetünk emlékműveket, szervezhetünk határokon átnyúló ünnepélyeket, ha nem ápoljuk őseink hagyományait, s színes megemlékezés és kegyeletadás, az egész nem több, mint egyszerű kirakat.

☞ Silye István

## Megkérdezheti!

Olvasóinkban bizonyára megfogalmazódnak olyan közérdekű kérdések, amelyeket megkérdezne településünk és intézményeink vezetőitől, vagy a településünk más lakójától. A Lövetei Kiáltó segít ebben önnek azzal, hogy az Ön által megfogalmazott kérdéssel felkeressük a kérdőívben megjelölt személyt. Kérdéseiket az újságból kiollózott szelvényen fogadjuk el, amelyet bedobhatnak a Csemege üzletben elhelyezett Lövetei Kiáltó-s dobozba. Emberségünk megőrzése érdekében megkérjük, hogy kerüljék a személyes kérdéseket és a nyomdafestéket nem tűrő kifejezéseket! Köszönjük!

- szelvény a 8. oldalon -



## A 2002-es évre érvényes helyi adók és illetékek Lövétén

A Helyi Önkormányzat a november 29-én tartott gyűlésén a 2002-es esztendőre a helyi adókat és illetékeket a következőképpen hagyta jóvá:

### Épületadók:

#### Lakóház:

- betonból épült	4.544 lej/m <sup>2</sup>
- kőből és téglából épült	2.813 lej/m <sup>2</sup>
- fából, égetetlen téglából épült	865 lej/m <sup>2</sup>

#### Melléképület:

- téglából épült	649 lej/m <sup>2</sup>
- fából, égetetlen téglából épült	432 lej/m <sup>2</sup>

#### Nyarálók:

- betonból épült	8.521 lej/m <sup>2</sup>
- kőből és téglából épült	5.275 lej/m <sup>2</sup>
- fából, égetetlen téglából épült	1.623 lej/m <sup>2</sup>

### Terület utáni illetékek

#### Járműadók és illetékek

- személyautókra 97.500 lej/500 cm<sup>3</sup>

autóbuszok, mikrobuszok, teherautók 143.000 lej/500 cm<sup>3</sup>

- közúti traktorok 95.700 lej/500 cm<sup>3</sup>

- motorkerékpárok, robogók 32.000 lej/év

- motorizált kerékpárok 24.000 lej/ év

#### Utánfutók:

- 1 tonnáig 71.500 lej/év

- 1-3 tonnáig 237.600 lej/év

- 3-5 tonnáig 357.500 lej/év

- 5 tonna felett 452.100 lej/év

### Más adók és illetékek

#### Urbanisztikai illetékek

- 150 m<sup>2</sup> -ig 11.200 lej

- 250 m<sup>2</sup> -ig 16.900 lej

- 500 m<sup>2</sup>-ig 22.500 lej

- 750 m<sup>2</sup> -ig 28.100 lej

- 1000 m<sup>2</sup>-ig 33.700 lej

- 1000 m<sup>2</sup> felett 33.700 lej +37 lej

minden 1000 m<sup>2</sup> feletti m<sup>2</sup> -re.

Geotechnikai, topográfiai feltáró munkálatoknál végzett fúrások után, külszíni kitermelésnél, földgáz és kőolajszonáknál, valamint más kitermelésnél szükséges engedélyek 45.000 lej/m<sup>2</sup>

Sátortáborok, kempingek szervezéséhez szükséges építkezések, bódék, fedett pultok, valamint hirdető-, cég- és reklámtáblák építési engedélye 45.000 lej

Víz-, szennyvízcsatorna-, gáz-, távfűtés-, villany- és telefonbekötés 45.000 lej

Urbanisztikai és területrendészeti véleményezés 225.000 lej

Utca és címjegyzék bizonyítvány 45.000 lej

### Kataszteri tervmásolatok:

- 1:500(lépték) 225.000 lej

- 1:1000 (lépték) 337.500 lej

- 1:2000 (lépték) 450.000 lej

- Tervezési engedélyek kiadása és évi láttamozása 337.500 lej

### Iparengedélyek kiadása és évenkénti láttamozása:

- kisiparos és fogatos 45.000 lej/db

- pálinkafőző üstök 112.500 lej/db

- szabad foglalkozásúak 180.000 lej/db

- malmok, olajütők stb. 186.700 lej/db

- más (kereskedelem és szolgáltatás is) 373.500 lej/db

Egészségügyi engedély 76.500 lej/db

### A tevékenység székhelyén kifüggesztett cégtábla

utáni illeték 180.000 lej/m<sup>2</sup> /év

Hirdetési és reklámilleték 731.200 lej/m<sup>2</sup> /év.

Tűzoltóilleték 10.500 lej/család

Községfejlesztési illeték 19.500 lej/család

### Piacilletékek:

- szekérről és személygépkocsiról való árusítás 20.000 lej/nap

- kisteherautókról (2 tonnáig) és ARO-ról 40.000 lej/nap

- tehergépkocsiról és traktorokról 100.000 lej/nap

- asztalok használatáért 20.000 lej/nap

- házról házra való eladás esetén 60.000 lej/nap

### Állatok eladási illetéke:

- szarvasmarha, lófélék és 6 hónap feletti sertések 40.000 lej/db

- kecske, juh és 6 hónap alatti sertés 15.000 lej/db

- kisállatok és háziszárnyasok 7.000 lej/db

### Hídmérlegen való mérés 7.000lej/db

### Okmánybélyeg-illetékek:

- igazolványok kiállítására 1.400 lej

- termelési igazolvány kiállítása 5.600 lej + nyomtatványok ára

### Baromlevél kiállítása:

- 2 éven aluli állatra 7.700 lej

- 2 éven felüli állatra 19.600 lej

- családnév megváltoztatásának az anyakönyvbe való bejegyzése 54.600 lej

- a külföldön kitöltött anyakönyvi akták Romániában történő átírása 4.200 lej

- a kiigazított vagy utólagosan kitöltött anyakönyvi aktákra 4.200 lej

- elvesztett, elrongált anyakönyvi bizonylatok helyett kiállított aktákra 4.200 lej

- személyazonossági igazolvány kiállítására 1.400 lej



- lakhelyváltoztatás bejegyzése a személyazonosságiba **1.400 lej**
- az elveszett vagy elrongált személyazonossági igazolvány helyett új kiállítására **21.000 lej**
- vadászengedély kiadása és évi láttamozása **7.700 lej**
- halászengedély kiadása és évi láttamozása **3.500 lej**

*Gépkocsi vezetésére szerzendő igazolványra:*

- A1-en aluli kategóriájú járművekre **12.600 lej**
- A kategóriájú járművekre **20.300 lej**
- B, B1, B+E, kategóriájú járművekre **25.100 lej**
- C1, D1, TR kategóriájú járművekre **50.000 lej**
- C1+E, D1+e, C, D, Tb, Tv kategóriájú járművekre **62.700 lej**
- C+E, D+E **75.500 lej**

*Gépkocsik törzskönyvezése:*

- gépjárművek és utánfutók, amelyeknek az összteherbírása:
  - 750 kg (beleértve a 750 kg-ot is) **131.600 lej**
  - 750 kg-3500 kg **263.100 lej**
  - 3500 kg felett **526.000 lej**

*Más illetékek*

- Közterületek mezőgazdasági célra használata utáni illeték **2000 lej/m<sup>2</sup>/év**
- Közterületek használata (más célra) utáni illeték **1000 lej/m<sup>2</sup>/nap**
- Megállási illeték az autóbuszok után minden szállítási cégnek **1.000.000 lej/megálló/év**
- Parkolási illeték minden szállítási cégnek **2.000.000 lej/év**

Község-zóna fejlesztés Kíruy és Szeltersz völgyében ideiglenesen lakó nyaralóház tulajdonosoknak **12.000 lej/m<sup>2</sup>/év**

## Új könyvtári nyitárend

Február elsejétől változik a Községi Könyvtár nyitási rendje.

Az olvasók a következő program szerint látogathatják a könyvtárat:

- Hétfő: 12 és du. 4 óra között
- Kedd: 12 és du. 4 óra között
- Szerda: du. 4 és este 8 óra között
- Csütörtök: 12 és du. 4 óra között
- Péntek: du. 4 és este 8 óra között

Megkérünk mindenkit, öreget és fiatalt, hogy jelenlétével támogassa a lövétei farsangzáró népszokásokat. A lakosság távolmaradása felszámolja ezeket a hagyományokat.

## Vajon ezek vagyunk mi?

A Lövéte Közbirtokosság 2001. december 28-án tartotta évi beszámoló gyűlését. Én ezen a gyűlésen azzal voltam megbízva, hogy vezessem a megjelentek névsorát. Az elején nem akartam egyedül elvállalni, mivel a 1999-es alakuló gyűlésen oly sokan voltak, hogy még kettőnek is nehézkes volt a nevek felírása. Most nem fáradtam el ebbe a munkába, mert mindössze 36 személy jelent meg ezen a gyűlésen a több mint 1700 tagot számláló tagságból. Megjegyzendő, hogy ezen személyeknek majdnem fele nem Lövétén lakó közbirtokossági tag volt. Ez a megjelenési arány igen csak elgondolkodtatott, de máig sem tudom, hogy minek tudható ez az alacsony részvételi arány. Vajon a tagságot nem érdekeli az a vagyon, ami az ő tulajdonát fogja képezni, miután visszaadják az erdőket? Vajon a tagság nem tudott arról, hogy mikor lesz a tájékoztató gyűlés? Vajon a tagság felelőtlen az utókorral szemben és azért nem érdekli annak a vagyonnak a sorsa amit ősei hagytak rá? Vajon az emberek annyira nem hisznek magukban, hogy nem is hajlandók odajönni, mert azt hiszik, hogy senki nem hallgatja meg őket? Vagy a fent említett dolgok mindenike egyszerre jelentkeznek? Vagy a közbirtokosság tagsága csak arra képes, hogy megállapítson bizonyos hibákat, de arra már nem, hogy ezen hibák kiküszöbölésében részt is vállaljon felelősségteljesen? Én azt hiszem, hogy a fent említett kérdések bármelyikére megadott adott válasz szolgálhat magyarázatként arra, hogy nem jelentünk meg az éves közgyűlésen, de azt hiszem, majdnem egyetlen kérdésre adott válasz sem jelent mentséget e kötelesség alól.

Vajon ezek után ki teszi fel azt a kérdést, hogy mi is az ő szerepe és kötelessége ebben a faluban, ebben a közösségben?

L.L. Tamás



## Ki mit tud? - hetedik alkalommal

A most már hagyománnyá vált, községünk egyik legnagyobb kulturális eseményeként számon tartott lövétei Ki mit tud? vetélkedőt hetedik alkalommal szervezte meg a Lövétei Ifjak Egyesülete december 26-án, karácsony másodnapján. A szervezés az indulásnál előre nem látott akadályokba ütközött. Ugyanis megkérdőjeleződött a rendezvény létjogosultsága. Emiatt késett a vetélkedő meghirdetése, amiből következik, hogy kevesebb idő maradt a gyerekeknek a felkészülésre.

Az eddigi évekbeli 100-120 jelentkező helyett erre a rendezvényre mindössze 86 gyerek nevezett be. Ellenben értékelendő az a tény, hogy nagyon sok csoport önállóan tanulta be produkcióját. Persze ezek is átestek egy előválogatáson, ahol tanácsokat is kaphattak a szervezők részéről. A legtöbb jelentkező ez alkalommal is a modern táncot választotta, de kedvelt volt a színjátszás és a népi tánc is. Továbbá olyan műfaj is megjelent, amely az utóbbi években kimaradt talán amiatt, hogy a nézők köréből nem kapta meg a kellő értékelést. A szavalatra gondolk, melyet a nézők nagy része nem kedvel ugyan, de anyanyelvünk ápolásának egy eszköze, és amely szükséges főleg most, amikor már a gyermekek körében is a román diszkó-számok a közkedveltek.

Mint mindegyik Ki mit tud? szervezésénél, most is szükség volt anyagi támogatókra, hiszen tőlük függött a versenyzők díjazása. Támogatóink voltak: Silvimex KFT (Telepi pékség), Hortenzia KFT, Gábos Csárda, Krónika közéleti napilap, Felső Homoródmente Kistérség, Star Prod Com KFT (Ferenc Domokos), KrisztiProd KFT (Csemege), Demeter Gergely, Flamingó Impex KFT (Kati néni), Klárati KFT, Szent Erzsébet Alapítvány. Támogatásukat köszönjük, mivel nagymértékben hozzájárultak a kulturális élet fellendítéséhez községünkben!

A szám szerint 19 produkciót egy öttagú zsűri bírálta el. A zsűri elnöke Kis László volt Szentegyházáról, a Budapesti Színiakadémia végzettje. A zsűri további tagjai voltak: Molnár Juliánna, a lövétei Székely Mózes Általános Iskola igazgatónöje, Mihály Juliánna tanító-nő, Mihály Emil, a Kákvirág néptánc-együttes tagja és Sorbán József kultúrigozgat6.

Helyszűke miatt hosszú lenne a nyertesek teljes névsorát közölni, de a legjobb fellép6ket és a legjobb pro-

dukci6t mégis megemlíteném. Ezek: Fazakas Zsolt, mint legjobb modern táncos fiú, Lázár Hunor, mint legjobb népi táncos, Márton Rita, mint legjobb színész, György Enik6, mint legjobb modern táncos lány és végül a III. B osztályosok gyermektánca, mint legjobb produkció. A zsűri nekik ítélte oda a Krónika közéleti napilap adományát, egy-egy Republic kazettát.

Köszönet jár még mindazoknak, akik valamilyen formában kivették részüket a rendezvény megszervezésében, tovább élteve ezt a sajátosan lövétei hagyományt. És nem utolsósorban köszönet a közönségnek, aki jelenlétével fejezte ki igényét a lövétei Ki mit tud? iránt igazolva azt, hogy erre a rendezvényre szükség van.

☞ Sorbán József



## Pedagógiai lexikon

Három egymáshoz kapcsolódó témáról lesz szó.

### 1. Beszélgetés a gyermekkel

Természetes, hogy a szülő szereti gyermekét, mégis a vele való érintkezésből gyakran hiányzik a gyermekkel való közvetlen beszélgetés. Ez pedig minden életkorban szükséges a harmonikus szülő-gyermek kapcsolat érdekében. Sokszor szó volt már arról, hogy a mély, életreszóló szülő-gyermek kapcsolatot a kisgyermekkorban kell megalapozni. Nem elegendő a gyermek testi ápolása, a helyes viselkedés formáinak alakítgatása. Ezenkívül keresni kell az alkalmat a gyermekkel való játéokra és beszélgetésre. S bár sok szülő időhiányban szenved, mégis kell legyen a napnak egy olyan nyugodt időszaka, akár egy negyedórája, amelyet kizárólag a gyermekével való beszélgetésre szán.

A kisgyermek kérdések tömegével árasztja el a felnőttet, minden érdeklő, ami körülötte történik, minden új a gyermek szemében. Ha ezekre a kérdésekre a szülő nem figyel fel, ha kineveti, kigúnyolja gyermekének naivságát, súlyos sérelem éri a gyermek személyiségét. Ennek következtében előbb-utóbb elfordul szüleitől és olyan személyt keres, aki nagyobb figyelemre méltatja, mint apja vagy anyja. Ha ilyen pótmegoldásokhoz sem jut, érdeklődése könnyen



eltompul, beszűkül. Nagyobb gyermekek is sokszor fordulnak magyarázatért, felvilágosításért szüleikhez. E kérdések válasz nélkül hagyása, vagy a felelet elodázása pedig egyenesen eltávolítja a gyermeket szüleitől. Ha azonban a beszélgetések mindennaposak, a szülő érdeklődéssel és megértéssel hallgatja meg gyermekét és természetes őszinteséggel válaszol kérdéseire, akkor a gyermek bizalma elmélyül és a közlés szükségletévé válik. A beszélgetés lényegéből az következik, hogy nemcsak a gyermek kérdez, hanem a szülő is.

Kérdezzen a gyermek óvodai, iskolai élményeiről, eredményeiről, problémáiról, kedvenc elfoglaltságáról, társaival való viszonyáról. Ezenkívül jó, ha saját életéről, gondjairól, terveiről, lehetőségeiről is tájékoztatja a gyermeket. Hogy a szülő és a gyermek közt természetessé váljék a beszélgetés, ahhoz az egymás iránt érzett kölcsönös bizalmon kívül szükséges az is, hogy a szülők egymás közt is beszélgessenek. Ha ismerik, figyelemmel kísérik egymás életét, az egész család számára együtt érző, biztonságot nyújtó légkör alakul ki.

## 2. Erkölcsi beszélgetés

A nagyobb gyermekekkel való beszélgetés gyakran erkölcsi beszélgetéssé alakulhat. Ez történhet valamilyen reális, megtörtént eset, esemény kapcsán.

Megjegyzendő, hogy a gyermektől sem, de főként a serdültől, a fiataaltól nem várhatjuk el, hogy eleget tegyen kérdéseinknek, parancsainknak, ha azokkal nem ért egyet, nem látja a célszerűségét. Ezért sokat kell magyaráznunk, hogy mit s miért kell így vagy úgy tenni. Így lehet csak megnyerni őket nevelési céljainknak, s tudjuk őket érzelmi és értelmi úton erkölcsi rendünk mellé állítani. A családban nem minden beszélgetést lehet átgondoltan, megfontoltan folytatni. Gyakran alkalomszerűen kerül sor arra, hogy vita kerekedjék arról, hogy mi a helyes és mi a nem megfelelő lépés. A beszélgetés így nem lesz üres moralizálás, ha konkrét eseteket bontunk ki. Fontos, hogy a gyermek elé általa nagyra tartott példaképet állítsunk, s ne vegye észre, hogy mi mindenáron nevelni akarjuk. Hagyjuk, hogy gondolkodjon, vitatkozzék, esetleg önmagával is. A szülő hallgassa meg a gyermek véleményét, de ne zárja le a beszélgetést a száraz erkölcsi tanulság levonásával, ne döntse el hatalmi szóval a problémát, mert ez minden esetben leperreg a fiatalról.

Ha tervezünk erkölcsi beszélgetést, idejét és helyét jól válasszuk meg. Az elsietett, idegenek előtt odavetett szavak nem meggyőzőek. Helyes lenne, ha a családban ilyen jelleggel folytatott beszélgetések tartós emberformáló hatásúak lennének, kiemelkednének a futó benyomások köréből.

## 3. Gyermekszeretet

A gyermek iránti szeretet a szülők természetes, ösztönös érzelme. A gyermeknek végtelen nagy igénye van a féltő, védő, biztonságot nyújtó szülői szeretetre. Vágyik a gyengédségre, bizalomra, jóakaratra, nehéz

helyzetben támaszra, eligazításra, megértésre. Ha mindezt megkapja, kiegyensúlyozott, boldog gyermekkorra lesz. A szülőknek a gyermekek iránt érzett szeretetüket az teszi okossá, ha érzik felelősségüket, tudatában vannak feladataiknak. Egyes szülők azt tartják legfőbb kötelességüknek, hogy jó ételekről, szép ruhákról gondoskodjanak, szórakozási lehetőségeket biztosítsanak. Sokat dolgoznak, hogy ezeket minél nagyobb mértékben megadhassák. Idejük és türelmük sem marad a gyermekre, nem tudnak részt venni örömeiben, gondjaiban. A gyermek pedig előbb-utóbb elhidegül, magányossá válhat, vagy nem kívánatos társaságba kerül, főleg serdülőkorban.

Más esetekben a szülők szeretetüket szavakban és tettekben is kifejezik és mégsem nyújtják azt, amire a gyermeknek szüksége van. A gyermek hibáinak takarítása, mentegetése önkritikátlaná, az igények túlzott kielégítése önzővé teszi a gyermeket. Mire az ilyen körülmények közt élő gyermek felserdül, szülő és gyermek egyaránt elkeseredetté válik. A gyermeknek terhes a szülő túlzott szeretete, a szülőknek sértő és fájó, hogy a gyermek visszautasítja és semmibe veszi a csak neki élő szülőt. Igazi biztonságot az a szeretet nyújt, amely egyenletesen, állandóan árad a gyermek felé mindkét szülő részéről. Ha az egyik szülő túlságos szigorát a másik túlzott gyengédséggel ellensúlyozza, a gyermek szeretetvágya nem nyer kielégítést és a kétszínűség, képmutatás forrása lehet.

☞ András Magdolna óvónő

## Hibaigazítás!

- A szeptemberi számban: rosszálló mellékest helyett rosszálló mellékízt;
- A decemberi számban: kiemelhető helyen helyett kiemelkedő helyen olvasandó. Elnézést kérünk a felmerült hibákért!



## Ezes mosolysarok



Két katona nagy ládát cipel a falu végén. Odamegy hozzájuk egy vénasszony, és megkérdezi tőlük:

- Mi van ebben a ládában?
- Az hadititok.
- De azért látom, hogy jó nehéz lehet.
- Hát persze! Tele van rakétákkal



Hétfő hajnalban benyit a börtönőr a cigány cellájába:

- Készülj Gazsi, öt harminckor felakasztanak!
- Na, ez a hét is jól kezdődik!



## Mit kérdezne meg?

- polgármestertől, alpolgármestertől, tanácsostól (nevesítve), paptól, iskola igazgatótól, más iskolai alkalmazottól (nevesítve), orvostól, gyógyszerésztől, állatorvostól, más személytől (nevesítve) -

Egy szelvényen egy személynek tehet fel kérdést, a kérdezőt kérjük megjelölni!

## Aki tud, az nyerhet!

*Decemberi kérdéseinkre a helyes válaszok:*

1. A legnagyobb vízesés a Venezuelában található Salto Angel, melynek a zuhataga 972 m hosszú.
2. A papaya egy trópusi fa.
3. Az egyiptomiak már 5000 évvel ezelőtt használták a tintát.

Könyvjutalmat nyert: Demeter Katalin V. B osztály  
*Januári kérdéseink:*

1. Hol található a jégföldek?
2. Mennyi ideig él egy hangya?
3. Melyik fa a legidősebb?

A helyes válaszok a Községi Könyvtár lexikonjaiból is kinézhetők.

A kitöltött szelvényt Mihály János tanár úrnak kell odaadni.



### Megfejtési szelvény

Név:.....

Házaszám:.....

Megfejtések

határidő 2002. febr. 15.

- 1.....
- 2.....
- 3.....

## Örömök

Milyen szép, mikor süt a nap,  
Mikor két szerelmes embert összead a pap,  
Az anya, mikor új életet ad,  
Szomorú ember megértő mosolyt kap.

Összetart a család, minden jóban, rosszban.  
Sok segítő ember ott van veled a bajban.  
Zápor után szivárvány ragyog az égen,  
Könnyes arcodat valaki simogatja lágyan, csendesen.

Megértő barát bátorít és felvidít,  
Dolgos szülői kéz nyugtat, csitít.  
Százvezernyi színben pompázik a mező,  
Madárdaltól hangos lesz az erdő.

A sötét alagútban megvillan a fény,  
Mikor a lehetetlenben is van egy kis remény.  
Éhező ember kap vizet és finom kenyeret,  
Fáradt utazó valahol megpihenhet.

A beteg ember mikor meggyógyulhat,  
Mikor valaki egy utolsó esélyt kaphat.  
Társra lel valaki, s nem marad egyedül,  
Ha valaki a kevésnek is örül.

Aki boldogan, szeretetben, békében tud élni,  
Megveti a gyűlöletet, és nem képes hidegvérrel ölni.

Inkább hisz, és bízik a fennvaló Atyában,  
Megsegíti őt minden bűjában-bajában.

✍ György Emőke

## Hírek

- A tanács tervei szerint az idén falunkban beindul a rendszeres háztartási szemétszállítás. Ugyanakkor a település több pontján elhelyezésre kerülnek szemetes kosarak. Részletesebb tájékoztatás a következő lapszámunkban.

- 2002-ben megrendezésre kerül a Lövétei Falunapok, melynek várható időpontja szeptember 6-7-8.

- Előzetes megbeszélések folytak a településen a hajdan volt állatvásárok visszaállítása érdekében.